

El document del mes de abril de l'AMR

El patrimoni cultural rosinc. Sempre més, sempre necessari

Un exemple: el castell de la Trinitat

Dades arxivístiques

CAT AMR 16.3. Arxiu d'imatges, col·lecció Reixach, núm. de registre 5184, autor: Joan Reixach Coral, entre 1882 i 1915. Blanc i negre.

Història arxivística

El 23 de maig de 1996 se signà el conveni entre els senyors Pilar i Josep Maria Reixach Pujol i l'Ajuntament de Roses per formalitzar la cessió dels drets de reproducció i utilització de les imatges d'un àlbum fotogràfic compost de 329 imatges, que una vegada estudiades es podien datar entre 1882 i 1915, aproximadament.

En aquest cas, únicament es tractava d'una cessió de drets, fet pel qual l'AMR no disposa dels originals en paper que restaren en mans dels seus propietaris. L'estat de conservació dels originals es veié afectat pel seu encolatge en un àlbum de fotografies i per gravíssims problemes químics de blanqueig, que afectaven greument la seva visualització per la pèrdua d'informació de les fotografies.

Actualment, l'àlbum original s'ha perdut, un fet que suposa una greu pèrdua de patrimoni documental per a la vila de Roses. Malauradament, és un cas més d'una llarga sèrie d'episodis de l'arxivística rosinca.

El material reproduït va ser tractat tècnicament. Els criteris utilitzats es basaren en assegurar la seva organització en un sistema racional de treball, per tal de controlar els processos d'ingrés, registre, catalogació i accés de cada fotografia. La gestió de les imatges requerí un procés de creació dels suports de substitució necessaris per a assegurar la perdurabilitat de les fotografies, tant en format digital com analògic de llarga durada.

Contingut

De les 329 fotografies de l'àlbum Reixach, s'ha triat una vista de l'entrada al castell de la Trinitat, de Roses. La imatge anava acompanyada de la inscripció "Castillo de Rosas Puig Rom". Aquesta fortificació fou construïda en un vessant de la muntanya del Puig Rom, per ordre de l'emperador Carles V, el 1544, per poder protegir l'accés a la badia i al port de Roses de la presència pirata i assegurar les comunicacions entre la península Ibèrica i els dominis italians. L'obra es realitzà segons un projecte de l'arquitecte militar Luis Pizaño. La fortificació va patir forts desperfectes durant el darrer setge que suportà l'any 1808 i fou parcialment volada per les tropes franceses en retirada el 1814. Al centre de la imatge es veu la porta d'entrada a la fortificació. Està formada per un arc adovellat, connectat amb uns gruixuts murs de pedres irregulars. Sota aquest arc es reconeix la figura de Feliu Reixach i Coral.

Context

L'autor de la fotografia va ser Joan Reixach Coral, una persona que sempre ha plantejat més preguntes que respostes s'han pogut donar, malgrat els esforços investigadors que s'hi han esmerçat. La família Reixach era originària d'El Vendrell, encara que en algun moment es traslladaren a l'àrea de Barcelona. Sabem que la família tenia una casa de camp al Prat de Llobregat. De Joan Reixach Coral, en primer lloc, cal destacar que el seu tret més singular és que era sordmut, una característica que el va fer decantar per expressar-se a través de la fotografia. Tenia dues germanes, Maria i Pelegrina, i un germà, anomenat Feliu que fou un important pintor decorador de Barcelona del vuit-cents.

Feliu Reixach, fins i tot, va presentar una sèrie de plats i gerros de porcellana, pintats amb retrats de persones reials espanyoles i d'altres personalitats, a l'Exposició General de Belles Arts celebrada a Barcelona l'any 1894. Anteriorment, havia estat premiat amb la medalla de plata a l'Exposició Universal de 1888. Va ésser nomenat Cavaller de la

Reial Orde d'Isabel la Catòlica. De Feliu en sabem més detalls de la seva vida. Es va casar amb Zoa Tort i Tort el 10 de setembre de 1890 a l'església de Just i Pastor (Sants, Barcelona). Visqué a la plaça del Rei de Barcelona. Fruit d'aquest matrimoni foren dos fills: Sebastià, nascut el 12 de novembre de 1896 a Roses, i Mercè. Sebastià Reixach i Tort es casà el 6 de març de 1915 amb Francisca Pujol i Denclar, a Roses.

Gràcies a les recerques de Dolors Grau i Jep Martí se sap que tingué oberta una botiga de fotografia a Figueres.

D'altra banda, aquesta fotografia permet comprovar l'estat en què es trobava el castell de la Trinitat a les acaballes de segle XIX. La ingent quantitat d'elements patrimonials que té Roses requereix d'un esforç econòmic igualment d'ingent per mantenir-lo en les condicions adequades i posar-lo en valor per a les generacions del futur. Castells, conjunts arqueològics de diferents èpoques, cases d'estil modern o habitatges de primera línia de mar. Tots aquests elements documenten episodis importants de la història de la nostra població i permeten identificar-nos amb el què hem estat i, en definitiva, amb qui som. Només des d'aquesta perspectiva podem considerar-nos una comunitat civilitzada.

Més informació

AMR, secció Administració General, sèrie 1.3.3.3. Convenis, exp. 820/1996.

DE LA FUENTE, Pablo., *Les fortificacions reials del golf de Roses en l'època moderna*, Roses, Ajuntament de Roses:1998, p.264-289.

<http://www.fotoconnexio.org/clifford/>

GRAU, Dolors, "La fotografia a Figueres de l'any 1860 al 1939. L'inici d'una nova activitat econòmica", a PUIG, Anna Maria i SEGURANYES, Mariona, *La història de la fotografia a l'Empordà. La fotografia que fa història*, Figueres, Institut d'Estudis Empordanesos, 2017, pàgs. 87-101.

PADROSA, Inès, "Els fotògrafs amateurs", a *Revista de girona*, núm. 304, setembre-octubre 2017, pàgs. 71-73.